

INFORMACIJA
o razlozima nepostojanja prostorno planske dokumentacije u primorskim
opštinama sa predlogom mjera za unapređenje stanja

Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata iz 2008. opštinama je propisana obaveza izrade Prostorno urbanističkih planova (PUP).

Devet godina od donošenja tog Zakona, četiri primorske opštine i dalje nemaju usvojena strateška planska dokumenta za svoju teritoriju. U nastavku je pregled usvojenih PUP-ova i status realizacije izrade PUP-ova u 4 primorske opštine, koje još nijesu donijele PUP (Herceg Novi, Kotor, Budva i Bar).

OPŠTINA	Odluka o izradi PUP-a	Nacrt PUP-a	Predlog PUP-a	Obradivač PUP-a	Komentar
BAR	Broj: 031-2376/1 od 03.09.2009. god. ("Sl.list CG", opštinski propisi br. 31/09)	Ministarstvo je dalo mišljenje na Nacrt plana br. 04-2079/1 od 15.01.2016. god. (date su primjedbe koje je neophodno korigovati)		Konzorcijum JUGINUS DOO, dio stranog društva JUGINUS MONT i IAUS, Beograd	
BUDVA	Broj: 001-357/1 od 11.02.2009. god. ("Sl.list CG", opštinski propisi br. 31/09)			IAUS, Beograd	Plan je u fazi prednacrtu (još nije dostavljan Ministarstvu na mišljenje)
HERCEG NOVI	Broj: 01-1-981/09 od 17.12.2009. god. ("Sl.list CG", opštinski propisi br. 01/10) 09.06.2015. godine; izvršene su Izm.i dop. Programskog zadatka za	26.06.2015. god. - raspisan Poziv za tender za izbor obrađivača PUP-a Herceg Novi Tender poništen i izrada PUP-a opštinskom odlukom		Agencija za izgradnju i razvoj Herceg Novog	Plan je u fazi prednacrtu (još nije dostavljan Ministarstvu na mišljenje)

	izradu PUP HN br. 01-1-1000/15 od 09.06.2015. god. ("Sl.list CG o.p.", br.25/15)	povjerena Agenciji za izgradnju i razvoj Herceg Novog			
KOTOR	Broj: 01-6916/09 od 10.06.2009. god. ("Sl.list CG", opštinski propisi br. 22/09)	Ministarstvo je dalo mišljenje na Nacrt plana br. 04-574/6-2013 od 03.02.2014. (date su primjedbe koje je neophodno korigovati)		„AG Infoplan“ PJ Budva - Nikšić	Od 2014. godine i dostavljanja Mišljenja ministarstva, nije dostavljan korigovani plan. U toku je proces usvajanja Studije zaštite kulturnog nasljeđa opštine Kotor, čija izrada je završena 2015. godine (nadležnost Uprave za zaštitu kulturnih dobara)
TIVAT	Broj:0101-1392 od 20.12.2006. god. ("Sl.list CG", opštinski propisi br. 08/07 i 08/09)	Ministarstvo je dalo mišljenje na Nacrt plana Broj: 10-1392/1 od 10.07.2009.g od.	Ministarstvo je dalo saglasnost na Predlog plana Broj: 04-1678/1 od 14.06.2010. god.	Urbi doo Slovenija	USVOJEN Broj: 0304-94 od 01.07.2010.god. ("Sl.list CG", opš. propisi br. 24/10)
ULCINJ	Broj: 03-8528 od 16.07.2010. god. ("Sl.list CG", br. 54/09)			Konzorcijum CAU – Podgorica, ARUP – Engleska i Savills - Engleska	USVOJEN Na sjednici Vlade CG od 17.02.2017. godine Plan dostavljen Službenom listu na objavljivanje

Razlozi za nepostojanje planske dokumentacije su, uglavnom, nepoštovanje ugovorenih rokova izrade odnosno neažurnost obrađivača planske dokumentacije, ponovljeni postupci javnih nabavki, neažurnost nosilaca pripremnih poslova, ali i neophodnost

izrade specijalizovanih studija, kao što je slučaj sa Studijom zaštite kulturnih dobara za područje Kotora, čija je izrada završena 2015. ali se još uvijek čeka na njeno usvajanje.

Evidentno je da izrada četiri nedostajuća PUP-a nedopustivo dugo traje, budući da su u većini slučajeva započeti još 2009. godine, a sada su tek u fazi Nacrta ili Prednacrt. Osim toga, na osnovu do sada dostavljenih izvještaja i mišljenja nadležnih institucija, a i na osnovu uvida u same dokumente, jasno je da je njihov kvalitet daleko ispod očekivanog nivoa.

Opštine Kotor, Budva i Herceg Novi su do nedavno koristile Prostorne planove opština (PPO) donešene po starom Zakonu o planiranju iz 2005. godine i neusklađene sa Prostornim planom Crne Gore donesenim 2008. godine. Međutim, Zakon o uređenju prostora i izgradnji propisao je da se od 31.12.2015. godine stari PPO više ne primjenjuju, tako da su ove tri opštine trenutno bez najvažnijeg strateškog prostorno planskog dokumenta.

Bitno je napomenuti da Opština Bar do sada nije ni imala planski razrađenu teritoriju cijele opštine, jer u periodu prije 2008. nije donijela Prostorni plan opštine, već je prostorni razvoj bazirala na Generalnim urbanističkim planovima, koji obuhvataju samo urbani dio naselja, što smatramo velikim nedostatkom, posebno u pogledu strateškog sagledavanja cjelokupne površine opštine, integralnog planiranja infrastrukturnih koridora, ali i iskorištavanja mineralnih i drugih sirovina, čije se lokacije, po pravilu, nalaze izvan urbanih područja.

Budući da se planskom razradom stvaraju, između ostalog, pretpostavke za uređenje građevinskog zemljišta, razvoj novih turističkih, privrednih i ostalih razvojnih zona, kvalitetno planiranje infrastrukture, kao i definisanje koncesionih područja, jasno je da je usvajanje strateške prostorno planske dokumentacije od ključne važnosti za razvoj opština.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo održivog razvoja i turizma se u više navrata obraćalo opštinskim službama kako bi urgiralo po pitanju ubrzavanja izrade Prostorno urbanističkih planova u primorskim opštinama, sa akcentom na neophodnost dovođenja kvaliteta planova na značajno viši nivo, kao i na obavezu da se planska rješenja usklade sa Prostornim planom posebne namjene za obalno područje koji je prošao Javnu raspravu u martu 2016. I pored toga, jedini PUP koji je donesen nakon PUP-a opštine Tivat iz 2010. je PUP opštine Ulcinj, čiju je izradu preuzelo Ministarstvo i donijelo ga po proceduri izrade i donošenja državnih planskih dokumenata.

Predlog mjera za unapređenje stanja

Kao primarnu mjeru za unapređenje stanja ovo ministarstvo predlaže usvajanje Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore.

Prostorni plan posebne namjene za Obalno područje Crne Gore (PPPNOP) pokriva kopneni dio svih 6 primorskih opština, izuzev prostora koji je obuhvaćen granicom Nacionalnog parka "Skadarsko jezero" u opštini Bar i Nacionalnog parka "Lovćen" u opštini Budva. Odluku o izradi ovog plana Vlada je donijela aprila mjeseca 2011. godine, i on je u fokusu najznačajnijih obaveza Ministarstva, budući da se radi o Planu koji daje

regionalni planski okvir kojim će se integralno sagledati potencijali i kapaciteti obalnog područja, te kreirati instrumenti za održivi razvoj područja.

Kao krajnji rezultat dobiće se strateški dokument koji će definisati sistem organizacije i uređenja prostora obalnog područja, uključujući i uputstva kroz raspored funkcija i zona za pojedine namjene kao i zajedničke standarde korišćenja. Pri tom će biti uzeta u obzir ograničenja za razvoj prostora, kao što su seizmika, erozija i poplave, utvrđena na osnovu rezultata modeliranja seizmičke ranjivosti, seizmičke mikrorejonezije, ranjivosti erozionih područja, površina plavljenja, zona sanitarne zaštite podzemnih voda, mineralnih izvora, nalazišta peloida koji su pripremljeni u okviru Programa integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG).

Prostorni plan posebne namjene je vrsta planskog dokumenta kojim se, između ostalog, definišu koncesiona područja, ali i propisuju urbanističko-tehnički uslovi. U tom smislu, usvajanjem PPPNOP stvorili bi se uslovi za izradu neophodne tehničke dokumentacije i, nakon toga, pribavljanje dozvola za objekte i sadržaje u sklopu eksploatacionih polja mineralnih sirovina. Prostorni plan posebne namjene je planski dokument za čije je donošenje nadležna Skupština Crne Gore.

Prema nacrtu PPPNOP, u grafičkom djelu plana „Minerološki i energetski potencijal” prepoznate su sve lokacije navedene u *«Informaciji o nepostojanju prostorno planske dokumentacije za potrebe eksploatacije mineralnih sirovina u primorskim opštinama»*. Samim tim, i u tekstualnom djelu nacrtu plana dat je pregled ležišta mineralnih sirovina po opštinama definisanih kao *Površine za posebne namjene i specijalne režime korišćenja*. Nakon usvajanja PPPNOP steći će se uslovi za pribavljanje urbanističko tehničkih uslova za ove površine.

U prilogu se dostavlja izvod iz nacrtu PPPNOP koji se odnosi na eksploataciju mineralnih sirovina, na upoznavanje.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28.12.2015. godine utvrdila Nacrt PPPNOP sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu, i zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da organizuje Javnu raspravu koja je održana u periodu od 26.01.2016. do 12.03.2016. godine.

Plan je trenutno u fazi izrade Predloga. Za potrebe ovog plana izrađuje se i Studija zaštite kulturnog naslijeđa, za čiju izradu je zadužen Centar za arheologiju i konzervaciju Crne Gore. Očekivalo se da izrada ove Studije bude gotova do 15. jula 2016, međutim dokument još uvijek nije revidovan, pa samim tim ni dostavljen Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Kako bi dobio saglasnost Ministarstva kulture, PPPNOP mora biti usklađen sa ovom Studijom.

Od strane Ministarstva je obrađivaču PPPNOP (konzorcijum RZUP – Horwath – MonteCEP) u periodu od avgusta 2016. do februara 2017. upućeno više urgencija za dostavljanje korigovanog plana kako bi se nastavilo sa procedurom njegovog usvajanja. Od strane obrađivača dostavljen je u decembru 2016. Izvještaj sa javne rasprave, ali još uvijek nije dostavljen korigovani plan.

Nakon dostavljanja Predloga plana od strane obrađivača biće neophodno da Ministarstvo sagleda ispunjenost primjedbi sa Javne rasprave, ocjeni obim izmjena u

odnosu na Nacrt i na osnovu toga donese odluku o daljim koracima (ponovna Javna rasprava ili upućivanje Predloga plana u proceduru usvajanja). Za očekivati je da procedura upućivanja PPPNOP na usvajanje Skupštini Crne Gore bude završena u prvoj polovini 2017.

Kao drugu moguću mjeru ovo ministarstvo predlaže da se ubrza rad na usvajanju Prostorno urbanističkih planova lokalnih samouprava koje još nijesu usvojile plansku dokumentaciju za svoju teritoriju (Bar, Budva, Kotor i Herceg Novi)

Prema Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju lokalnog planskog dokumenta (u ovom slučaju PUP-a) je organ lokalne uprave. S tim u vezi, ovo ministarstvo nema ingerencije za ubrzanje usvajanja Prostorno urbanističkih planova u opštinama.

Predlog zaključaka Vlade:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj _____.godine razmotrila i usvojila Informaciju o razlozima nepostojanja prostorno planske dokumentacije u primorskim opštinama sa predlogom mjera za unapređenje stanja
2. Zadužuju se Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo kulture da ubrzaju aktivnosti u vezi izrade i donošenja Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore i Studije zaštite kulturnog naslijeđa za obalno područje

Prilog:

Izvod iz nacrtu PPPNOP koji se odnosi na eksploataciju mineralnih sirovina

- Željeznički saobraćaj i intermodalni terminali, i
- Vazdušni saobraćaj

Površine ostale infrastrukture u Planu čine: hidrotehnička, elektroenergetska i elektronska infrastruktura (date u posebnim segmentima Plana).

Pri definisanju infrastrukturnih koridora analizirani su mogući konflikti u odnosu na ranjivost prostora koji su u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnuti.

5.11. POVRŠINE ZA POSEBNE NAMJENE I SPECIJALNE REŽIME KORIŠĆENJA

Površine za obradu, sanaciju i skladištenje otpada (upravljanje otpadom) su površine namijenjene tretiranju i odlaganju otpada.

Na ovim mogu se planirati objekti u funkciji upravljanja otpadom, u skladu sa posebnim propisima. Na površinama skladištenja otpada potrebno je planirati rekultivaciju i sanaciju terena, u skladu sa primjenjenom tehnologijom i zahtjevima zaštite životne sredine.

Lokacije koje su predviđene za ovu namjenu su Možura (opština Bar) i Duboki do (opština Herceg Novi).

KONCESIONA PODRUČJA

Koncesiona područja su:

- Ležišta mineralnih sirovina i površine eksploatacionih polja
- Naftonosno istražno polje
- Duboke istražne bušotine

POVRŠINE MINERALNIH SIROVINA

Površine mineralnih sirovina su prostor koji sadrži određenu akumuliranu koncentraciju mineralnih sirovina, koja je po količini, kvalitetu i drugim uslovima pogodna za eksploataciju. Na ovim površinama, do donošenja odluke o početku eksploatacije, mogu se planirati druge namjene, shodno posebnom propisu.

Na površinama mineralnih sirovina mogu se planirati objekti za potrebe eksploatacije mineralnih sirovina (građevinsko - inženjerski objekti, kancelarije i sl.).

PREGLED LEŽIŠTA MINERALNIH SIROVINA PO OPŠTINAMA	
HERCEG NOVI	
1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Podi“	
2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kotobilj“	
3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Bjelotina“	
4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kruševica I“	
5. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kruševica II“	
6. Ležište šljunka i pijeska „Batnjica“	
7. Ležište tehničko - građevinskog kamena „Sitnica“	
8. Ležišta arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena - bokita geološka istraživanja su pokazala da je najperspektivnije rudni rejon Gornja Lastva-Kamenari-Devesilje koji je razvijen na potezu Donji Bogdešići – Gornja Lastva (tivatska) i sa zapadne strane tjesnaca Verige na potezu Kamenari-Kruševica-Devesilje (Repaji). To je najproduktivniji i najperspektivniji rudni rejon „bokita“. Grupišu se u sljedećim rudnim poljima: Kamenari-Kruševica sa poznatim ležištima „Kamenari“ i Devesilje sa ležištem „Repaji“.	
TIVAT	
1. Ležišta arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena - Gornja Lastva sa ležištem „Ploče“.	
KOTOR	
1. Eksploatacija tehničko građevinskog kamena na ležištu „Rudine“ - Nalježići	

2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Nalježići“
3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Lješevići-Gajevi“
4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Krivošije Donje“
6. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Rudine 2“ – Nalježić
7. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Platac“ – Grbalj
8. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kameno more“
B A R
1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Haj – Nehaj“
2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Velji Zabio“
3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Goran“
4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kalac“
5. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Todorov krš“
6. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Možura – Orlovo“
7. Ležište dolomita „Brijege“
8. Ležište bentonita „Bijelo Polje“ (Crmnica)
9. Ležište bentonita „Bijela šuma“ (Crmnica)
10. Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Vukići“
11. Pojava vulkanita „Crni krš“
12. Pojava tehničko-građevinskog kamena „Velja Gorana“
13. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Volujica“
U L C I N J
1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Darza“
2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Borik II“
3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“
4. Pojava kvarcnog pijeska „Škaret“
5. Pojava kvarcnog pijeska „Zekova šuma“
6. Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Krule“
7. Ležište morske soli „Štojska Kneta“

Na površinama opredijeljenim za koncesiona područja, planira se rekultivacija i sanacija terena, prema vrsti koncesione djelatnosti, u skladu sa posebnim propisima.

Prije potvrđivanja namjene površina neophodno je izvršiti analizu pogodnosti prostora za tu namjenu, odnosno utvrditi eventualno postojanje konflikata sa osjetljivošću prostora. U odnosu na dobijene rezultate potrebno je utvrditi mogućnost promjene namjene.

Pri detaljnijem planiranju i građenju objekata treba voditi računa o eventualnom postojanju mineralnih sirovina, bez obzira da li je data koncesija, ili samo postoji ležište mineralne sirovine, sa ciljem da se izbjegnu mogući konflikti u budućem korišćenju prostora i sačuva područje na kome je evidentirano postojanje mineralnih sirovina. Planiranjem i izgradnjom ne treba zauzeti drugom namjenom prostor kojom bi se trajno onemogućila mogućnost eksploatacije. U zakonskom postupku će se procijeniti mogućnost eksploatacije i davanja koncesije, na način da se ne ugrozi kvalitet životne sredine ili onemogući neka druga važna djelatnost.

Opština H e r c e g N o v i

1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Podi“

U prethodnom periodu bila je data koncesija. Ovo ležište je predviđeno za rekultivaciju.

2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Bjelotina“ - izdata koncesija

Izvršena su detaljna geološka istraživanja i urađen „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta. Ovjerene geološke bilansne rezerve B+C₁ kategorije iznose 1.110.000 m³ č.s.m. a eksploatacione rezerve B+C₁ kategorije iznose 999.000 m³ č.s.m.

3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kotobilj“

Istražno-eksploatacioni prostor „Kotobilj“ je ležište koje do sada nije bilo u eksploataciji. Izgrađuju ga sedimenti krečnjaka i dolomita ladinsko-gornjotrijaske starosti. Oni predstavljaju produktivnu seriju koja je predmet buduće eksploatacije. Na osnovu geoloških podataka, realno je očekivati da će se kroz detaljna geološka istraživanja dokazati bilansne rezerve predmetne mineralne sirovine koje se mogu eksploatirati.

4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“

Na osnovu izvršene procjene na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve procijenjene su na 500.000 m³ č.s.m.

Ako su pretpostavljene rezerve oko 500.000 m³ č.s.m., odnosno, uz iskorišćenje od 90 %, procijenjene eksploatacione rezerve od 450.000 m³ č.s.m., sa proizvodnjom od 20.000 m³ č.s.m. na godišnjem nivou, ležište „Sitnica“ imalo bi vijek eksploatacije od oko 20 godina.

3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kruševica I“ - izdata koncesija

Izvedena su detaljna geološka istraživanja i urađen „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Kruševica I“ kod Herceg Novog. Ovjerene geološke bilansne rezerve B kategorije iznose 233.000 m³ č.s.m., a eksploatacione rezerve B kategorije iznose 210.150 m³ č.s.m.

4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kruševica II“ - izdata koncesija

Izvedena su detaljna geološka istraživanja i urađen „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Kruševica II“ kod Herceg Novog. Ovjerene geološke bilansne rezerve B+C₁ kategorije iznose 656.000 m³ č.s.m., a eksploatacione rezerve B + C₁ kategorije iznose 590.400 m³ č.s.m.

10. Ležište šljunka i pijeska „Batnjica“ - izdata koncesija

Izvedena su detaljna geološka istraživanja i urađen „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Batnjica“ kod Herceg Novog. Ovjerene geološke bilansne rezerve B+C₁ kategorije iznose 72.351 m³ č.s.m., a eksploatacione rezerve B + C₁ kategorije iznose 65.116 m³ č.s.m.

11. Kamenari - Kruševica-ukrasni kamen - arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen

Osnovna geološka istraživanja su pokazala da je najperspektivniji rudni rejon Gornja Lastva-Kamenari-Devesilje koji je razvijen na potezu Donji Bogdešići – Gornja Lastva (Tivatska) i sa zapadne strane tjesnaca Verige na potezu Kamenari-Kruševica-Devesilje (Repaji). To je najproduktivniji i najperspektivniji rudni rejon „bokita“. Grupišu se u sljedećim rudnim poljima: Gornja Lastva sa ležištem „Ploče“, Kamenari-Kruševica sa poznatim ležištima „Kamenari“ i Devesilje sa ležištem „Repaji“. Rezultati osnovnih geoloških istraživanja su osnova za planiranje i izvođenje detaljnih geoloških istraživanja. Mineralna sirovina sa ležišta „Kamenari“ ima dobra tehnička svojstva i da shodno tome se može koristiti i kao tehničko-građevinski kamen, pa se koncesija može dati za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) i tehničko-građevinskog kamena. Ležište „Ploče“ u rudnom rejonu Gornja Lastva administrativno pripada opštini Tivat.

Opština K o t o r**1. Eksploatacija tehničko građevinskog kamena na ležištu „Rudine“ - Nalježići - izdata koncesija**

Ovjerene ukupne geološke, bilansne i eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena, stanje 31.12.2010. iznose geološke 795.440,00 m³; Bilansne - 717.055,00 m³; Vanbilansne - 78.385,00 m³; Eksploatacione - 645.349,50 m³.

2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Nalježići“ - izdata koncesija

U „Elaboratu o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Nalježići“ kod Kotora utvrđene su sljedeće količine rezervi i kvalitet tehničko-građevinskog kamena: geološke rezerve iznose 1.475.600,00 m³, bilansne - 1.460.900,00 m³, vanbilansne - 14.700,00 m³ i eksploatacione rezerve - 1.387.855,00 m³.

3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Lješevići-Gajevi“ - izdata koncesija

Istražno-eksploatacioni prostor „Lješevići – Gajevi“ nalazi se u području Grblja. Obuhvata površinu od 20,56 ha. Prema stanju iz 2008.g. bilansne geološke rezerve iznose 2.804.000 m³.

4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Krivošije Donje“ - izdata koncesija

Istražno-eksploatacioni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena „Krivošije Donje“ nalazi se na udaljenosti od oko 2 km vazdušne linije od Risna u pravcu sjeverozapada, na padinama uzvišenja Goljavine (640 m.n.m.), odnosno, na karstnom području Krivošija. Obuhvata površinu od 54,32 ha. Do lokaliteta se može doći iz pravca Grahova i Risna starim asfaltnim putem. Utvrđene su sljedeće količine rezervi tehničko-građevinskog kamena: geološke rezerve - 22.742.500 m³, Bilansne rezerve - 22.742.500 m³, Eksploatacione rezerve - 20.468.250 m³.

6. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Rudine 2“ – Nalježići - izdata koncesija

Nalazi se u prostoru sela Nalježići na jugozapadnim padinama Lovčena, 10 km jugoistočno od Tivta i 6 km južno od Kotora. Površina Istražno-eksploatacionog prostora "Rudine 2" je 1,3442 ha.

Prema stanju iz 2010.g ukupne geološke, bilansne i eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena iznose: geološke - 523.928 m³, Bilansne - 523.928 m³, Eksploatacione - 471.535 m³.

7. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Platac“ – Grbalj - izdata koncesija

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Platac“ nalazi se u području Grblja, u mjestu Krimovice, na južnim i jugoistočnim padinama istoimenog brda „Platac“ (302,2 m.n.m. Istražno-eksploatacioni prostor „Platac“ zahvata površinu od 14,2882 ha.

Utvrđene su ukupne geološke 3.108.649 m³, bilansne 3.108.649 m³ i eksploatacione rezerve 2.797.784 m³.

8. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kameno more“ – Nalježići - izdata koncesija

Pojava tehničko-građevinskog kamena „Kameno more“ nalazi se sjeverno od Risna i zahvata površinu od oko 7,2 ha. Na osnovu izvršene preliminarne analize geološke građe, morfologije prostora, mogućih debljina krednih krečnjaka, površine lokaliteta i nivoa osnovnog platoa eksploatacije (dna kopa, 580 m.n.m.) može se očekivati dokazivanje oko 1,5 do 2 miliona m³ č.s.m. rezervi ove mineralne sirovine.

Opština Bar**1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Haj – Nehaj“ - izdata koncesija**

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Haj-Nehaj“ nalazi se sjeverozapadno od Sutomora. Od morske obale udaljeno je oko 1 km. Ležište je locirano na sjeveroistočnim padinama uzvišenja Velji Grad. Predmetno ležište se istražuje i eksploataše od 50-tih godina prošlog vijeka. Utvrđene su ukupne geološke 4.176.000 m³, bilansne 4.176.000 m³ i eksploatacione rezerve 3.758.400 m³.

2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Velji Zabio“ - izdata koncesija

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Velji Zabio“ se nalazi na brdu Volujica. Udaljeno je 4 km jugoistočno od Bara. Zauzima površinu od 12,6 ha. Ležište se istražuje i eksploataše dug niz decenija. Utvrđene su sljedeće količine rezervi: Geološke - 7.415.500 m³, Bilansne - 7.415.500 m³, Eksploatacione - 6.673.950 m³.

3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Goran“ - izdata koncesija

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Goran“ nalazi se na oko 4 km jugoistočno od Bara, na jugoistočnim padinama brda Volujica. Površina je 17 ha. Istražuje se i eksploatiše dugi niz decenija. Utvrđene su ukupne geološke - 4.603.600 m³, bilansne - 4.603.600 m³ i eksploatacione rezerve - 4.051.168 m³.

4. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Kalac“- izdata koncesija

Lokalitet „Kalac“ se nalazi na sjeveroistočnom dijelu uzvišenja Velja Glava (603 m.n.m.) na oko 1 km vazdušne linije sjeverno od Čanja. Predmetni lokalitet zahvata dio katastarske parcele br.1 KO Mišići, opština Bar, površine 201.434 m², dok drugi dio pripada KO Buljarica II, opština Budva, površine 114.288 m².

Izvedena su detaljna geološka istraživanja i „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Kalac“. Potencijalne rezerve iznose oko 3.000.000 m³ č.s.m.

5. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Todorov krš“- izdata koncesija

Nalazi se na prostoru Gluhog dola u široj okolini Paštrovačke gore, opština Bar i zahvata površinu od 44,67 ha.

Izvedena su detaljna geološka istraživanja i Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta. Potencijalne rezerve iznose oko 3.000.000 m³ č.s.m.

6. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Možura – Orlovo“- izdata koncesija

Nalazi se na sjevernim i sjeveroistočnim padinama zapadnog dijela masiva Možura (vrh Orlovo – 445 m.n.m.) na jugoistočnoj granici Barske opštine.

Utvrđene su ukupne geološke - 4.145.955 m³, bilansne - 4.145.955 m³ i eksploatacione rezerve - 3.316.764 m³.

7. Ležište dolomita „Brijege“

Nalazi se u široj okolini Paštrovačke gore, sjeverno od magistralnog puta Petrovac-Virpazar-Podgorica (E-80). Procijenjene (potencijalne) rezerve dolomita iznose oko 10.000.000 m³ č.s.m. Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju dolomita nije još uvijek dodijeljena.

8. Ležište bentonita „Bijelo Polje“ (Crmnica)

Prostor ležišta bentonita „Bijelo Polje“ pripada KO Gluhi do - Crmnica, opština Bar. Zahvata površinu od 14,3 ha i nalazi se u ataru sela Bijelo Polje. Zadnje stanje rezervi je iz 1970. g. i tada su iznosile A+B+C₁ kategorije = 1.818.610 tona.

Shodno dosadašnjim ispitivanjima, osnovna orijentacija primjene bentonita ležišta „Bijelo Polje“ usmjerena je ka proizvodima za dubinsko bušenje i injektiranje, za proizvodnju punila, pesticida i sredstava za bistenje pića. Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju bentonita nije dodijeljena.

9. Ležište bentonita „Bijela šuma“(Crmnica)

Ležište bentonita „Bijela šuma“ nalazi se na području Crmnice (KO Gluhi do) u neposrednoj blizini magistralnog puta Podgorica – Bar, na oko 15 km sjeveroistočno od Petrovca. Nalazi se u ataru sela Bijelo Polje i zahvata površinu od 12,15 ha. Na osnovu analogije sa bliskim ležištima, može se zaključiti da se radi o veoma perspektivnom ležištu kvalitetne mineralne sirovine, sa procijenjenim rezervama od 1.430.000 tona. Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju bentonita nije dodijeljena.

10. Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Vukići“

Ležište „Vukići“ nalazi se na južnim padinama planine Rumije i javlja se uz desnu obalu potoka Međurječ (Mrkovska rijeka). Pripada ataru sela Vukići, udaljeno od Bara oko 16 km.

Površina istražno-eksploatacionog prostora „Vukići“ iznosi 8 ha i 10 ari.

Geološka istraživanja vršena su u periodu od 1980-1984.godine. U skladu sa važećim standardima i tehničkim propisima, a-g kamen iz ležišta „Vukići“ može se koristiti za horizontalna i vertikalna oblaganja spoljašnjih i unutrašnjih površina građevinskih objekata, kao i za izradu masivnih elemenata od kamena i spada u kvalitetne građevinske materijale.

Utvrđene su geološke bilansne rezerve $A+B+C_1 = 67.762 \text{ m}^3$, a eksploatacione rezerve $A+B+C_1$ iznose 21.004 m^3 . Perspektivne rezerve iznose oko 400.000 m^3 . Koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju nije dodijeljena.

11. Pojava vulkanita „Crni krš“

Nalazi se blizu starog puta Bar – Virpazar. Lociran je u izvorišnom dijelu rijeke Željeznice, sa obje njene strane. Ocijenjeno je da je predmetna pojava veoma povoljna za istraživanje i eksploataciju. Predmetna mineralna sirovina se koristi pri izgradnji auto-puteva, odnosno, puteva visokih performansi, koju Crna Gora uvozi.

12. Pojava tehničko-građevinskog kamena „Velja Gorana“

Istražno-eksploatacioni prostor „Velja Gorana“ nalazi se na jugoistočnoj granici opštine Bar. Do istražno-eksploatacionog prostora postoje pristupni putevi. Na osnovu prospekcije i analogije sa istraženim ležištima, može se zaključiti da će detaljna geološka istraživanja dokazati da se u okviru istražno-eksploatacionog prostora „Velja Gorana“ nalaze znatne komercijalne rezerve koje imaju primjenu u građevinarstvu.

13. Ležište mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena „Volujica“

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Volujica“, se nalazi na sjevernoj strani poluostrva Volujice, u operativnoj zoni Luke Bar. Površina prostora, na koji se traži koncesija za eksploataciju, iznosi $20,1 \text{ ha}$.

Napomena: Eksploatacijom tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Volujica“ izvršila bi se trajna sanacija sjeverne padine brda Volujica i eliminisali rizici po lica koja obavljaju aktivnosti u zoni koja gravitira predmetnom prostoru i izvršila zaštita infrastrukturnih i suprastrukturnih objekata koji se nalaze u podnožju brda, a eksploatacijom tehničko-građevinskog kamena stvorili bi se uslovi za razvoj lučkih kapaciteta za pretovar i skladištenje suvih rasutih tereta. Budući Koncesionar je dužan da se pridržava zakonskih propisa koji tretiraju zaštitu prostora na kojima se nalaze kulturno-istorijski spomenici, prirodni spomenici i arheološka nalazišta.

Geološke bilansne rezerve tehničko-građevinskog kamena, B i C_1 kategorije, ležišta „Volujica“, prema Elaboratu o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica“, Bar, stanje 2008. g., iznose $9.996.609,30 \text{ m}^3$ č.s.m. Eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica“, iznose $8.996.948,40 \text{ m}^3$ č.s.m.

Na osnovu dobijenih rezultata laboratorijskih ispitivanja, tehničko-građevinski kamen ležišta „Volujica“ može se upotrijebiti kao građevinski kamen za proizvodnju: agregata za izradu betona; agregata za izradu asfalt betona za puteve trećih i nižih razreda saobraćajnog opterećenja; agregata za izradu klasičnih i savremenih podloga za puteve sa teškim saobraćajnim opterećenjem; agregata za gornje i donje noseće slojeve od bituminiziranog materijala u putogradnji; tucanika za zastor željezničkih pruga i proizvodnju tucanika i lomljenog kamena za gruba zidanja u niskogradnji i hidrogradnji, uključujući lukobrane. Planirana godišnja proizvodnja iznosi 100.000 m^3 čvrste stijenske mase. Planirano trajanje koncesije iznosi 10 godina.

U l o c i n j

1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Darza“- izdata koncesija

Ležište „Darza“ se istražuje i eksploatiše dug niz decenija. Zahvata površinu od $19,4 \text{ ha}$. Utvrđene su ukupne geološke, bilansne i eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena ležišta „Darza“. Ukupne geološke rezerve iznose $3.380.412 \text{ m}^3$. Bilansne rezerve su $3.380.412 \text{ m}^3$, a eksploatacione $2.873.350 \text{ m}^3$.

2. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Borik II“-ograničenje lokacija blizu urbanog područja

Za ležište „Borik II“ nema koncesije, a 2007.godine su utvrđene su rezerve tehničko-građevinskog kamena. Geološke rezerve iznose 354155 m^3 , a eksploatacione 336447 m^3 .

3. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“- izdata koncesija

Prema stanju 2013. g., utvrđene su ukupne geološke rezerve 1.517.434,0 m³ bilansne 1.517.434,0 m³ a eksploatacione rezerve 1.365.690,6 m³.

4. Pojava kvarcnog pijeska „Škaret“

Teren Pistule sa užim lokalitetom Škaret pripada sjevernom dijelu Ulcinjskog polja udaljena je od Ulcinja oko 3,5 km. Na površini od 9 ha procijenjene rezerve kvarcnog pijeska su 2.140.000 tona.

5. Pojava kvarcnog pijeska „Zekova šuma“

Lokalitet „Zekova šuma“ nalazi se u predjelu Pistule, oko 850 m jugozapadno od lokaliteta „Škaret“. Na osnovu dosadašnjeg stepena istraženosti, procijenjene perspektivne rezerve iznose oko 1.396.000 tona.

Kvarcni pijesak ima široku primjenu u: livačkoj i staklarskoj industriji, proizvodnji filterskih vodovodnih stanica, za filterske ispune eksploatacionih bunara za vodosnabdijevanje i u građevinarstvu.

6. Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Krute“

Ležište „Krute“ eksploatisano je u dužem vremenskom periodu. Koncesija nije dodijeljena.

Prema stanju iz 2007.g. utvrđene su ukupne rezerve od 108.427,36 m³.

7. Ležište morske soli „Štojska Knet“

Ležište morske soli nalazi se u Ulcinjskom polju, udaljeno od Ulcinja oko 5 km u pracsu istoka. Ležišta morske soli imaju određene specifičnosti u odnosu na sva ostala ležišta nemetalinih mineralnih sirovina, kako po mehanizmu koncentrisanja na ograničenom prostoru – solani – i njene obnovljivosti, tako i po osobinama samog ležišta u pogledu mjesta i uslova za njegov nastanak. Pri tome se, kao jedna od specifičnosti ove sirovine, pod pojmom ležište morske soli podrazumijeva mjesto gdje se ta sirovina po određenim postupcima, ali na prirodan način, koncentriše iz morske vode i tu vrši njena eksploatacija. Stoga se u prikazu ovog ležišta ukazuje na hemijske karakteristike morske vode kao izvor ove sirovine koje utiču na hemizam morske soli koja se iz nje dobija, a potom i na osnovne principe dobijanja morske soli – kuhinjske soli - u solani „Bajo Sekulić“.

Ukupna površina Ulcinjske solane iznosi 8.412.000 m², od koje 6.612.000 m² zauzimaju četiri skupine bazena. Preostalu površinu zauzima od 1.800.000 m² zauzima Zoganjsko blato kao rezervoar za uzimanje vode iz mora i nalivanje bazena prvog isparenja i Zoganjsko blato II, kao rezervoar za sakupljanje preostalih matičnih neiskorišćenih voda na kraju kampanje soli.

Rezerve morske soli se mogu teško kvantifikovati. Ova sirovina spada u red obnovljivih mineralnih sirovina. Rervama morske soli treba smatrati samo one količine koje je određenim postupcima (prirodnim ili vještačkim) moguće dobiti iz morske soli, a da pri tome eksploatacija soli bude ekonomična i rentabilna.

U Crnoj Gori Ulcinjska solana je jedina gdje se morska so dobija prirodnim putem, pri čemu je njen kapacitet oko 50.000 tona, a maksimalni ostvareni oko 41.000 tona. Radi povećanja proizvodnje, u Ulcinju je izgrađena i fabrika za proizvodnju soli iz morske vode po Lurajevom postupku, čiji kapacitet iznosi 71.000 tona ugušćene morske vode (18°Be) na čas (62,2 m/h). Iz prerađene mase ugušćene vode moguće je dobiti oko 10,32 t/h NaCl, što su značajne količine. Prerađena morska so iz Ulcinjske solane sadrži, u prosjeku, 92 – 95 % NaCl.

